

Wyrok z dnia 25 listopada 1998 r.

II UKN 329/98

Prowadzenie działalności gospodarczej w okresie urlopu bezpłatnego (art. 174 KP) powoduje obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie społeczne osób prowadzących działalność gospodarczą (art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin, jednolity tekst: Dz.U. z 1989 r. Nr 46, poz. 250 ze zm.).

Przewodniczący: SSN Maria Tyszel, Sędziowie SN: Maria Mańkowska (sprawozdawca), Zbigniew Myszka .

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 25 listopada 1998 r. sprawy z wniosku Wiesławy Z.-N. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w S. o składki, na skutek kasacji wnioskodawczynie od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach z dnia 5 lutego 1998 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Wnioskodawczynie Wiesława Z.-N. odwołała się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w S. z dnia 11 lipca 1997 r., w której została objęta ubezpieczeniem społecznym w okresie od 1 lipca 1992 r. do dnia 31 sierpnia 1993 r. z tytułu wykonywania działalności gospodarczej na własny rachunek. Zdaniem wnioskodawczynie, przebywając w tym czasie na urlopie bezpłatnym w miejscu pracy, podlegała ubezpieczeniu pracowniczemu.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach wyrokiem z dnia 28 października 1997 r. oddalił odwołanie wnioskodawczynie i ustalił, że korzystała w okresie od 1 lipca 1992 r. do 31 sierpnia 1993 r. z urlopu bezpłatnego udzielonego przez Zespół Opieki Zdrowotnej w B. na podstawie art. 174 KP. Bezporne jest również, iż w tym czasie wnioskodawczynie wykonywała działalność gos-

podarczą w postaci praktyki stomatologicznej. Sąd uznał, że okresu urlopu bezpłatnego nie wlicza się do okresu, od którego zależą uprawnienia pracownicze, nie jest okresem składkowym ani nieskładkowym w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji. W konsekwencji powyższego okres urlopu bezpłatnego udzielonego pracownicy na mocy art. 174 KP nie zwalnia jej z obowiązku zapłaty składek na ubezpieczenie społeczne osób prowadzących działalność gospodarczą w okresie prowadzenia takiej działalności (art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin - jednolity tekst: Dz.U. z 1989 r. Nr.46, poz. 250 ze zm.).

Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach wyrokiem z dnia 5 lutego 1998 r. oddalił apelację wnioskodawczynie i podzielając stanowisko Sądu pierwszej instancji dodatkowo stwierdził, iż rzeczywiście na mocy art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. ubezpieczeniu nie podlegają osoby prowadzące działalność gospodarczą, które są jednocześnie pracownikami, tylko, że chodzi o pracowników zatrudnionych w wymiarze co najmniej połowy czasu pracy, albo osoby objęte odrębnymi przepisami w zakresie zaopatrzenia emerytalnego lub ubezpieczenia społecznego. Są to zatem osoby, które samodzielnie opłacają składki na ubezpieczenie społeczne lub za które obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie społeczne spełnia pracodawca, co zapobiega podwójnemu obowiązkowi opłacania składek. Natomiast w okresie korzystania przez pracownika z urlopu bezpłatnego pracodawca nie ma obowiązku zarówno wypłacania pracownikowi wynagrodzenia, jak i odprowadzania za niego składek na ubezpieczenie.

W kasacji od powyższego wyroku pełnomocnik wnioskodawczynie zarzucił naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 2 ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin poprzez uznanie, że przepis ten odmiennie od przepisów Kodeksu pracy, dopuszcza do niekorzystnego klasyfikowania pracowników.

Pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie kasacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja nie jest zasadna. Sąd Najwyższy podziela stanowiska Sądów obu instancji, rozpoznających przedmiotową sprawę, że wnioskodawczynie prowadząc działalność gospodarczą w postaci praktyki stomatologicznej w czasie udzielonego jej na

podstawie art. 174 KP urlopu bezpłatnego podlegała ubezpieczeniu społecznemu osób prowadzących działalność gospodarczą (art. 22 i 23 ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą i ich rodzin - jednolity tekst: Dz.U. z 1989 r. Nr 46, poz. 250 ze zm.).

Wnioskodawczynie nie podlegała wyłączeniu z tego ubezpieczenia na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 1 tej ustawy, ponieważ w spornym okresie nie była równocześnie z prowadzoną działalnością gospodarczą pracownikiem zatrudnionym w wymiarze czasu pracy nie niższym niż połowa wymiaru obowiązującego w danym zawodzie. W rozumieniu tego przepisu przebywanie na urlopie bezpłatnym nie jest zatrudnieniem, które zwalnia od objęcia ubezpieczeniem osób prowadzących działalność gospodarczą, ponieważ już z samej nazwy tego urlopu wynika, że pracownik nie otrzymuje wówczas wynagrodzenia, a pracodawca nie ma w tym okresie obowiązku odprowadzania składek na ubezpieczenie pracownicze. Nie ma w tym żadnej sprzeczności z przepisami Kodeksu pracy, stanowiącymi o urlopie bezpłatnym. Pracownik przebywający na bezpłatnym urlopie zachowuje status pracownika, ale jest zwolniony od świadczenia pracy, nie może zatem być równocześnie zatrudniony w wymiarze co najmniej połowy czasu pracy.

Wnoszący kasację, mimo cytowania w niej treści art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. nie zauważył, że wnioskodawczynie w okresie przebywania na urlopie bezpłatnym nie wykonywała zatrudnienia przynajmniej w wymiarze, o którym mowa w tym przepisie, które zwalniałoby ją od obowiązku płacenia składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. Odmienna natomiast sytuacja występuje w przypadku urlopu wypoczynkowego, kiedy pracownik otrzymuje wynagrodzenie i zakład pracy płaci składkę ubezpieczeniową, a także podczas urlopu macierzyńskiego, gdy pracownik otrzymuje zasiłek macierzyński. Nie świadczy to jednak o jakiegokolwiek klasyfikacji pracowników.

Z tych wszystkich względów i na podstawie art. 393¹² KPC Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

=====